

عنوان مقاله:

بازتاب عناصر اقلیمی و جغرافیایی در سفال های منقوش شهرسوخته

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا و توسعه، دوره 19، شماره 64 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

سکینه خاتون محمودی - استادیار، دکتری هنر اسلامی، عضو هیات علمی گروه حفاظت و مرمت آثار تاریخی، دانشکده هنر و معماری
دانشگاه زابل

مرضیه قاسمی - استادیار، دکتری تاریخ تطبیقی، تحلیلی هنر اسلامی، عضو هیات علمی گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه سیستان و بلوچستان

خلاصه مقاله:

مطالعه سکونت گاه های انسانی و میزان بهره وری از منابع طبیعی، بخشی از پژوهش های انجام شده در عرصه چشم انداز جغرافیایی است که در حیطه جغرافیای تاریخی می باشد. اما در این بررسی ها نوع نگاه انسان به چشم انداز و چگونگی بازتاب آن در آثار انسان ساخت کمتر مورد توجه قرار گرفته است. سفال ها از قدیمی ترین آثار باقی مانده از تمدن های باستانی می باشند که با نقوش متنوعی تزیین شده اند. عناصر محیطی و جغرافیایی از رایج ترین نقوش موجود بر روی این آثار می باشند. شهرسوخته یکی از قدیمی ترین سکونت گاه های انسانی موجود در فلات ایران می باشد که ظروف سفالی متعددی از آن به دست آمده است. آنچه در این گفتار مورد بحث است، نشان دادن چگونگی بازتاب چشم انداز و عناصر اقلیمی و جغرافیایی بر روی ظروف سفالین شهرسوخته می باشد. لذا در این پژوهش که به شیوه توصیفی- تحلیلی انجام شده، تلاش گردیده تا بدین پرسش پاسخ داده شود که: عمده ترین تصاویر جغرافیایی و اقلیمی رایج بر روی سفال های شهرسوخته شامل چه مواردی بوده، روی چه پدیده هایی تاکید بیش تری انجام گردیده است؟ جمع آوری اطلاعات در این پژوهش، با استفاده از منابع میدانی و کتابخانه ای انجام گردیده، نمونه های مورد بررسی به شیوه انتخابی از مجموعه آثار موجود در موزه جنوب شرق ایران و آثار مکتوب منتشر شده در این خصوص برگزیده شده اند. نتایج این تحقیق حکایت از آن دارد که: اگرچه در برخی از این آثار هنرمندان ادراک خود از محیط جغرافیایی را به صورت نقشه ای مسطح با شاخصه های برجسته محیطی ترسیم کرده اند، اما در بیش تر موارد، به نمادپردازی از چشم اندازهای محیطی پرداخته اند. به طوری که می توان گفت: ترسیم چشم انداز در اینگونه آثار را بر اساس اهمیت نمادین آن ها انجام گرفته است. همچنین بررسی کمی نقوش روی سفالینه های شهرسوخته نشان می دهد که تصویرگری از آب و عناصر مرتبط با آن بیش ترین و آثار انسان ساخت کمترین تعداد را به خود اختصاص داده اند.

کلمات کلیدی:

شهرسوخته، سفال، چشم انداز جغرافیایی، عناصر اقلیمی، عناصر جغرافیایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1271247>

